

til at undgaa Kirkens Medvirkning længere, end Nødvendigheden eller i alt Fald Friheden kræver. Derfor er jeg imod det tvungne borgerlige Ægteskab, som gaar langt ud over, hvad Ønsket om at skaffe Præsterne Vielsesfrihed kræver, og langt ud over, hvad den almindelige Frihed for Borgerne kræver.

Formanden: Da enkelte Medlemmer, som begærede Ordet under Ministerens Tale, have frafaldet det, er det muligt, at Forhandlingerne kunne sluttet i Dag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Ja jeg skal gøre mit til, at Sagens Behandling kan sluttet i Dag, og jeg skal derfor kun gøre et Par korte Bemærkninger. Naar det ærede 3die Medlem for 6te Kreds (J. Pedersen) talte om de fattige i Aanden, som ikke kunde naa den dybere Erkendelse, og mente, at man for deres Skyld ikke burde gaa til en Ordning, som man selv erkendte var den rigtige, tror jeg, at det ærede Medlem her ser noget forkert paa Sagen, thi netop disse fattige i Aanden er dem, som oftest forarges ved den liden Sandhed, der er i den bestaaende Ordning, det er dem, som oftest faa Øje paa den Modsigelse, der foreligger, og som ikke kan forstaa, hvorfor den skal være der. Netop derfor er det letteste Bytte for dem, der ikke forsømme nogen Lejlighed til at angribe Kirken eller kirkelige Forhold. Hvis det ærede Medlem har disse fattige i Aanden for Øje, tror jeg netop, han skal benytte den dybere Erkendelse, han er i Besiddelse af, til at søge at faa indført en Ordning, der giver Sandhed til alle Sider.

Jeg har en anden Bemærkning at gøre til det 2det ærede kongevalgte Medlem (Goos). Der er noget mærkeligt i at høre dette Medlem udtale sig mod at give Biskoppen den Ret, som gives ham efter Forslagets § 20, da det ærede Medlem jo selv, under den Ordning han foreslaar, vil have Biskopperne til at afgøre, hvem der overhovedet skal kunne faa kirkelig Vielse. Han siger jo, at Kirken skal afvise alle dem, som den af anerkendte religiøse Grunde ikke kan vie. Altsaa samtidig med, at han er imod, at en Biskop skal kunne afvise en Mand fra den rent kirkelige Vielse efter det Forslag, her foreligger, kan han godt tænke sig, at man giver Biskopperne en Ret til at afvise Folk fra en Vielse, som har baade en kirkelig og en borgerlig Side. Naar det ærede Med-

lem anførte en ministeriel Skrivelse fra 1861, som forudsætter Muligheden af at faa Spørgsmaalet om en Afvisning fra Nadveren ind for Domstolene, skal jeg tilstaa, jeg ikke kender det Tilfælde, Skrivelsen angaar. Derimod kender jeg en Kancelliskrivelse fra 1832 med Generalprokurørens Betænkning i Sagen, hvor der udtrykkelig hævdes og begrundes, at en Afvisning fra Nadveren er en administrativ Sag. Der er ogsaa flere andre Bestemmelser, som slutte sig til denne Kancelliskrivelse. Jeg maa derfor, indtil jeg nærmere faar Oplysning om det Forhold, det ærede Medlem henviste til, fastholde min Udtalelse fra før. Det ærede Medlem mente, at det var nødvendigt for Staten at fastholde den Ordning, som vi have, eller i alt Fald en lignende, for at indprente Brudeparret den moralske Betydning af Ægteskabet. Hvis Brudeparret ikke i Forvejen har den fulde Forstaaelse af den moralske Betydning af Ægteskabet, tror jeg ikke, det hjælper stort med en Tale i sidste Øjeblik. Vi maa gøre alt muligt for at faa den moralske Opdragelse i Landet udviklet saaledes, at Befolkningen ikke blot ved Besked med Sædelæren, men ogsaa har faaet den ind i Hjertet og er rede til at gøre, hvad der er Ret. Jeg tror ikke, at en saadan Tale i sidste Øjeblik kan udrette noget stort. Men i øvrigt skal jeg henvise til Forholdene, som de ere i Sønderjylland, hvor saa godt som alle søge Kirken, og hvor det kun er forsvindende faa Par, der ikke, efter at de have faaet deres Ægteskab borgerlig anerkendt, blive kirkelig viede. Det er dog et Vidnesbyrd om, at vor Befolkning, som staar paa omtrent samme Standpunkt som den sønderjydske, vil bære sig ad paa samme Maade. Nu siger man, at det er netop et Bevis paa — det er i alt Fald sagt nede i det andet Ting — at man skal blive ved det bestaaende, thi Befolkningen i Sønderjylland holder jo fast ved dette. Ja, men jeg kan nu ikke se bort fra, at det virkelig er en Nødvendighed, at man forlader det bestaaende. Og det ærede Medlem (Goos) er ogsaa enig heri, men derimod uenig i, hvor langt man skal gaa. Det, at alle Talere under denne Forhandling have været enige i, at med det bestaaende kan man ikke slaa sig til Ro, man maa gaa over til noget andet, giver mig dog Haab om, at det skal lykkes at faa noget ud af Lovforslaget, saaledes at der endelig bliver raadet Bod paa den store Mangel, der er ved den nugældende Ordning. Det er min Tro, at hvis man